

Het Klimaatakkoord van Parijs.

Bernard MAZIJN

(verschenen in het M@gMetal-nummer in de lente 2016)

Er wordt mij gevraagd een stukje te schrijven over het Klimaatakkoord van Parijs. 'k Veronderstel dat het is omdat ik van 1995 tot 2007 tijdens de klimaatsonderhandelingen als expert deel uitmaakte van de Belgische delegatie. En ook omdat ik nu op lokaal vlak (Brugge) – samen met de bevoegde diensten van de stad - probeer aan de kar te trekken in de strijd tegen klimaatverandering. Wel, laat mij vanuit die twee ervaringen het Klimaatakkoord eens beoordelen.

Ter verduidelijking

Het VN-Kaderverdrag tegen Klimaatverandering werd afgesloten in 1992. Het Kyoto Protocol, dat (gedeeltelijk) uitvoering gaf aan dat verdrag, werd ondertekend door industrielanden in 1997. Het huidige Akkoord van Parijs (2015) zorgt voor een verdere operationalisering van het Kaderverdrag.

* * * * *

Het akkoord is inderdaad historisch. Het is van 1992 geleden, toen het Klimaatverdrag werd afgesloten, dat alle landen van de wereld akkoord zijn om samen de strijd tegen klimaatverandering aan te gaan. De doelstelling om de temperatuurstijging onder de 2 °C te houden mag zelfs ambitieus worden genoemd. Maar ... dit is een akkoord op papier.

Het vorige akkoord, het Kyoto Protocol, dat daarenboven enkel door industrielanden werd ondertekend, heeft voor wat betreft de uitvoering een echte lijdensweg ondergaan. De eerste en belangrijkste stap is de ratificering. De parlementen van de landen moeten het akkoord nu ook bevestigen. Er is immers een minimum van 55 landen die verantwoordelijk zijn voor 55 % van de totale uitstoot die dat via hun parlement moeten doen. De vorige maal (bij het Kyoto Protocol) heeft het geen haar gescheeld of er was geen akkoord meer.

Bill Clinton had het akkoord ondertekend, maar werd thuis geconfronteerd met een republikeinse meerderheid in het parlement. George W. Bush Jr. verklaarde vlak na zijn aanstelling als president: "Kyoto is death." Onder leiding van de Europese Unie is toen het akkoord gered door de andere landen, die de Verenigde Staten zouden volgen (Rusland, Japan, Australië ...), te overtuigen toch aan boord te blijven. Barack Obama heeft nu het akkoord ondertekend, maar wordt thuis geconfronteerd met een republikeinse meerderheid in het parlement. Wie wordt de volgende president van de Verenigde Staten?

Daarnaast moesten er toch ook nog wat 'details' worden geregeld. En dat heeft alles samen 5 jaar geduurd – tot 2002 - voor de belangrijkste stappen in de operationalisering van het Kyoto Protocol waren gezet. Er is nu zeker geen tijd meer te verliezen, maar ik hou m'n hart vast voor wat er ons te wachten staat ...

* * * * *

Ondertussen gaat het leven bij ons z'n gewone gangetje. Enfin, op het lokale niveau gebeurt er meer dan op het Vlaamse en federale niveau als het op klimaatbeleid aan komt. Denk hierbij bijv. maar aan de initiatieven die in Gent en in Leuven worden genomen. Maar dat beleid is vooral gericht op de korte- en middellange termijn, t.t.z. 2020-2030. Daarenboven heeft het lokale niveau niets te zeggen aan – vooral – multinationals (bijv. ArcelorMittal). Deze bedrijven vallen onder de Europese richtlijnen voor emissiehandel, maar zijn wel belangrijk voor een groot aandeel van de uitstoot van broeikasgassen. De doelstelling van max. 2 °C vereist echter dat we nu reeds de huidige beslissingen aftoetsten voor het effect op lange termijn (2040-2050).

En dat is wat nog het meest zorgen baart: de zogenoemde 'lock-in' investeringen blijven ondertussen doorgaan. Het zijn beslissingen die op elk van de beleidsniveaus nu nog steeds worden genomen, veelal met steun van de sociale partners, ten behoeve van de 'klassieke' sociaaleconomische ontwikkeling, zonder toets op de klimaatvriendelijkheid van deze investeringen. Enkele voorbeelden: de ring rond Antwerpen en rond Brussel, Uplace, enz. En neem er als voorbeeld ook maar het geplande voetbalstadion voor Club Brugge bij. Dit soort investeringen hebben vooral een

nefaste weerslag op de mobiliteit: het bestendigt de volgende tientallen jaren het individueel i.p.v. het openbaar vervoer.

'k Noemde de rol hierin van de sociale partners, met inbegrip van de vakbonden. Veel van die beslissingen worden immers overlegd in organen (bijv. de RESOC's) waar milieuoverwegingen een ver van m'n bed show zijn. De vraag is dus: blijft het Klimaatakkoord van Parijs ook hier alleen een akkoord op papier. Na contacten op het lokale niveau, hou ik m'n hart vast voor wat er ons nog te wachten staat ...

* * * * *

Ondertussen maken wetenschappers en anderen ons duidelijk dat het alle hens aan dek zou moeten zijn in de strijd tegen klimaatverandering. Overloop bijv. maar eens de berichten/waarschuwingen van de bekende weermannen en -vrouwen. Klimaatverandering is een punt aan het bereiken waar geen weg meer terug is. Ondanks het Akkoord van Parijs lijkt het in de dagelijkse praktijk alsof we op de Titanic zitten. Misschien vinden sommigen het een geruststellende gedachte dat – zoals in de film - ook nu het orkest als laatste nummer "Nader mijn God tot U" zal spelen. Uit historisch onderzoek is echter gebleken dat dit laatste een mythe is.